א משל זיך צו לערנען

שמיני עצרת

"בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם"

אין א גרויסן און מעכטיגן לאנד האט אמאל געהערשט א קעניג, וועלכער איז געווען באריהמט מיט זיין חכמה, שטארקייט און גוטהארציגקייט. זיין קעניגרייך האט זיך פארשפרייט איבער ווייטע לענדער, און אונטער זיין ממשלה זענען געשטאנען צענדליגער שטעט און פראווינצן. פון יעדן ווינקל פונעם לאנד זענען מענטשן געקומען צום הויפטשטאט צו זען דעם פראכטפולן פאלאץ, הערן די באפעלן פונעם קעניג און ברענגען זייערע מתנות.

אין פאלאץ זעלבסט האבן געדינט הונדערטער שרים, אפיצירן, משרתים און ארבייטער. יעדער האט געהאט זיין באזונדערע שטעלע. איינער איז געשטאנען ביים טויער, א צווייטער האט געפירט די קעניגליכע חשבונות, א דריטער האט איבערגעקוקט די אוצרות, און אנדערע האבן צוגעגרייט די סעודות און באדינט די געסט.

צווישן די אלע גרויסע מענטשן האט זיך געפונען א פשוט'ער משרת, אן ארעמער און איינגעבויגענער מענטש, וועלכער האט באקומען די נידעריגסטע ארבעט אינעם גאנצן פאלאץ. ער האט אויסגעקערט די לאנגע קארידארן, געטראגן די האלץ אין די קאלטע ווינטערנעכט, אויסגעליידיגט די שווערע מיסט קאסטענעס, און אוועקגערוימט נאכן ענדיגן די גרויסע סעודות.

ער האט נישט געטראגן קיין גאלדענע קנעפלעך, קיין רייכן מאנטל און קיין שיינעם הוט. זיינע קליידער זענען געווען פשוט און אפגענוצט. ווען די גרויסע שרים זענען אריבערגעגאנגען לעבן אים, האבן זיי אים כמעט נישט באמערקט. טייל האבן אים אפילו גערופן נאר דורך ווייזן מיט די פינגער, אזוי ווי מען רופט איינעם וואס האט נישט קיין נאמען.

אבער דער משרת האט געהאט א שטילע, ערליכע נאטור. ער האט זיך קיינמאל נישט באקלאגט אויף זיין ארבעט. אפילו ווען ער איז שפעט ביינאכט צוריקגעגאנגען צו זיין קליינעם צימער אונטערן פאלאץ, אויסגעמאטערט און פארשוויצט, האט ער זיך געטרייסט מיט איין מחשבה: **"איך בין דאך אינעם קעניגס פאלאץ. אפילו זאל איך נאר מעגן אויסקערן זיין קארידאר, איז עס פאר מיר א זכי' צו קענען דינען דעם גרויסן קעניג."**

אין יענעם פאלאץ האט אויך געדינט א גרויסער שר, איינער פון די חשוב'סטע מענטשן אין לאנד. ער האט שוין פון יונגווייז אן פארנומען הויכע שטעלעס. **קודם איז ער געווען אן אפיציר, שפעטער האט דער קעניג אים געמאכט פארן ממונה איבער א גאנצע שטאט, און מיט די יארן איז ער געווארן איינער פון די נאענטסטע שרים אינעם פאלאץ.**

דער שר האט פארמאגט א רייכע הויז, פילע קנעכט, און פעלדער אן א שיעור. ווען ער איז געפארן איבער די גאסן, זענען די מענטשן געבליבן שטיין און האבן זיך געבוקט פאר אים. אין פאלאץ האט ער געהאט זיין אייגענעם צימער, מיט א ברייטן טיש, ווייכע שטולן און גרויסע מאפעס וואס האבן געהאנגען אויף די ווענט.

ער איז געווען צוגעוואוינט צו כבוד. יעדע נייע שטעלע וואס ער האט באקומען, האט ביי אים אויסגעזען ווי דער נאטירליכער קומענדיגער טריט. ווען מען האט אים געגעבן מער מאכט, האט ער נישט געציטערט פון התרגשות; ער האט בלויז אנגעקוקט דעם נייעם טיטל און געטראכט: **"עס איז שוין לאנג געקומען די צייט דערפאר."**

איין יאר האט דער קעניג באשלאסן צו מאכן א גרויסע סעודה פאר אלע איינוואוינער פונעם לאנד. זיבן טעג לאנג האט די סעודה געדארפט געדויערן. אלע שרים, פירער און חשוב'ע געסט פון די ווייטע פראווינצן זענען געלאדנט געווארן. אין דער הויפטשטאט האט מען שוין וואכן פריער געשפירט די געוואלדיגע הכנות.

לאנגע רייען וואגנעס זענען אנגעקומען, מיט פעסער וויין, זעק מעל, קאסטענעס פול מיט פירות, און פארשידענע טייערע שפייזן. די פאלאץ-ארבייטער האבן אויפגעהאנגען קאלירפולע פענער אויף די טויערן. מוזיקאנטן האבן געמאכט זייערע לעצטע פראבעס, און אין די קיך האבן די קעכער געארבעט טאג און נאכט. **דער גאנצער פאלאץ האט געברענט פון טעטיגקייט. איינער איז געלאפן אהין, א צווייטער איז געקומען פון דארט, און יעדער האט געוואוסט אז די אויגן פונעם גאנצן לאנד וועלן זיין געווענדן צום קעניגליכן פאלאץ.**

דער גרויסער שר האט געפירט די הויפט-הכנות. ער האט אויסגעטיילט באפעלן, איבערגעקוקט די ליסטעס און געוויזן פאר יעדן משרת וואו ער זאל שטיין. דער פשוט'ער משרת האט ווידער באקומען די שווערסטע און נידעריגסטע ארבעט: ער האט געדארפט רייניגן די הינטערשטע קארידארן, צושטעלן האלץ פאר די אויוונס און זיכער מאכן אז די נאסע שטיינער ביים ארייננגאנג זאלן נישט זיין גליטשיג.

אינמיטן די הכנות האט איין נאכט אויסגעבראכן א שטארקער שטורעם. **דער רעגן האט געשלאגן אויף די פענצטער, דער ווינט האט געריסן די פענער, און דאס וואסער האט אנגעהויבן ארייננרינען אין איינעם פון די לאגער-צימערן. דארט זענען געלעגן די רשימות פון די געסט, די קעניגליכע זיגלען און וויכטיגע דאקומענטן פאר דער סעודה.**

די העכערע באאמטע זענען שוין אהיימגעגאנגען. נאר דער פשוט'ער משרת האט נאך געארבעט אינעם אונטערשטן קארידאר. ווען ער האט געהערט ווי וואסער רינט הינטער דער פארשלאסענער טיר, האט ער זיך תיכף אפגעשטעלט. ער האט געעפנט די טיר און האט דערזען ווי א שטראם וואסער פליסט אריין ביז צום טיש.

ער האט נישט געווארט אויף קיין באפעל. ער האט אויפגעהויבן די שווערע קאסטענעס, גערופן צוויי אנדערע ארבייטער און זיי געבעטן צו ברענגען טרוקענע האנטוכער. מיט זיינע אייגענע הענט האט ער געראטעוועט די דאקומענטן, אפגעווישט די קעניגליכע זיגלען און צוגעמאכט דעם צעבראכענעם פענצטער. **א גאנצע נאכט האט ער געארבעט, ביז זיינע הענט האבן געציטערט און זיינע קליידער זענען געווען דורכגעווייקט. ער האט נישט אויפגעהערט, ביז ער האט זיכער געמאכט אז אלעס איז געראטעוועט.**

וואס דער משרת האט נישט געוואוסט איז געווען, אז דער קעניג איז יענע נאכט אריבערגעגאנגען אינעם אויבערשטן קארידאר. דורכן פענצטער האט ער באמערקט א שוואכע ליכט אינעם לאגער-צימער. ער האט אראפגעשיקט איינעם פון זיינע נאענטע מענטשן צו זען וואס עס טוט זיך דארט. דער שליח איז צוריקגעקומען און האט דערציילט דעם קעניג אלעס וואס דער משרת האט געטון.

דער קעניג האט גארנישט געזאגט. ער האט בלויז געקוקט א ווייל אויפן שווארצן נאכט-הימל, און דערנאך האט ער שטיל געבעטן: **"שרייבט אויף דעם משרת'ס נאמען. א מענטש וואס היט אפ מיין רכוש ווען קיינער קוקט נישט, איז א מענטש וועמען איך קען געטרויען ווען דאס גאנצע לאנד קוקט יא."**

ענדליך איז דער ערשטער טאג פון דער סעודה אנגעקומען. פון גאר פרי אינדערפרי זענען די גאסן געווען פול מיט מענטשן. קארעטעס זענען געקומען איינע נאך דער צווייטער. די גרויסע טויערן זענען אויפגעמאכט געווארן, די מוזיקאנטן האבן אנגעהויבן שפילן, און די געסט זענען אריינגעגאנגען אין די פראכטפולע זאלן. אויף די לאנגע טישן האבן געגלאנצט גאלדענע בעכערס, און די קעניגליכע באדינער זענען ארומגעגאנגען צווישן די געסט מיט געשמאקע מאכלים און גוטע וויינען.

זיבן טעג לאנג איז די סעודה אנגעגאנגען, און יעדן טאג האט דער פאלאץ באקומען נייע געסט. דעם ערשטן טאג זענען געקומען די גרויסע שרים און די חשובע הערשער פון די דערנעבנדיגע לענדער. מיט טייערע מתנות אין די הענט זענען זיי צוגעטרעטן צום קעניג, זיך געבוקט פאר אים און אים געוואונטשן לאנגע יארן אויף זיין טראן.

אין די קומענדיגע טעג זענען אנגעקומען דעלעגאציעס פון ווייטע שטעט, יעדער מיט זיינע אייגענע קליידער, זיין שפראך און די באזונדערע מתנות פון זיין געגענט. איינער האט געברענגט זעלטענע שטיינער, א צווייטער שיינע געוועבן, און א דריטער א גאנצע קיסטע מיט בשמים, וואס זייער גוטער גערוך האט זיך פארשפרייט איבערן זאל.

דער קעניג האט יעדן אויפגענומען מיט א פריינטליכן פנים. **ער האט אויסגעהערט זייערע בקשות, אנגענומען זייערע מתנות און זיי געגעבן ברכות פאר זייערע שטעט. נאכדעם זענען די שלוחים געזעסן ביי די געדעקטע טישן, געגעסן און געטרונקען,**

בשעת די מוזיקאנטן האבן געשפילט פרייליכע ניגונים. ביז שפעט אין דער נאכט האבן די פענצטער פונעם פאלאץ געלויכטן, און די קלאנגען פון דער שמחה האבן זיך געהערט אין די ארומיגע גאסן. אינדערפרי האט מען ווידער פריש געדעקט די טישן און צוגעגרייט די זאלן, צו מקבל פנים זיין די קומענדיגע געסט.

אין דער צייט פונ'ם סעודה איז דער פשוט'ער משרת ארומגעלאפן אין די זייטיגע קארידארן. ער האט צוגעטראגן וואסער, גערוימט די טישן און געהאלפן די עלטערע געסט. פון צייט צו צייט האט ער געקענט דורכן אפענעם טיר זעהן דעם קעניג זיצן אויף זיין טראן. דעמאלטס האט ער זיך אפגעשטעלט פאר בלויז איין רגע, און זיינע אויגן האבן אויפגעלויכטן. **"הלואי זאל איך אמאל קענען שטיין נענטער צום קעניג," האט ער געטראכט. "נישט צוליב כבוד, נאר כדי אים צו קענען דינען מיט עפעס וואס איז באמת חשוב."**

אינעם זעקסטן טאג האט דער קעניג גערופן דעם גרויסן שר פאר דער גאנצער פארזאמלונג. די מוזיק איז שטיל געווארן, און אלע אויגן זענען געווענדן געווארן צום טראן. **דער קעניג האט אויסגערופן אז צוליב דעם שר'ס לאנגע יארן פון דינסט, ווערט ער יעצט אויפגענומען אלס דער העכסטער ממונה איבער נאך עטליכע פראווינצן.** מען האט אים אנגעטון א נייעם גאלדענעם קייטל און געגעבן א רייכן מאנטל.

די מענטשן האבן געפאטשט מיט די הענט. די אנדערע שרים האבן אים געוואונטשן מזל טוב, און זיין משפחה האט זיך שטארק געפרייט. דער שר האט זיך געבוקט פארן קעניג און האט געזאגט א שיינעם דאנק. ער איז זיכער געווען צופרידן. אבער ווען ער איז צוריקגעגאנגען צו זיין ארט, האט ער שוין געטראכט וועגן זיין נייעם ביורא, די צאל משרתים וואס ער וועט באקומען און וועלכע באפעלן ער וועט ארויסגעבן.

פאר אים איז עס געווען א גרעסערע שטעלע - אבער נישט קיין נייע וועלט. ער איז נעכטן געווען א שר, און היינט איז ער געווארן א גרעסערער שר. דער זיבעטער טאג איז פארביי מיט נאך מער פראכט. אבער ווען די לעצטע מוזיק האט זיך געענדיגט און די לעצטע קארעטע איז ארויסגעפארן פונעם פאלאץ-הויף, האט זיך פלוצלינג א טיפע שטילקייט אראפגעלאזט איבערן פאלאץ.

די לאנגע טישן זענען געבליבן באדעקט מיט ליידיגע בעכער'ס. צעבראכענע צווייגן און אויסגעלאשענע ליכט זענען געלעגן אויפן ערד. די אויסגעמאטערטע משרתים האבן זיך געשלעפט פון צימער צו צימער. נאכן גרויש פון זיבן טעג איז די שטילקייט כמעט געווען שווער צו דערהערן. דער קעניג איז אריינגעגאנגען אין זיין פריוואטן צימער. דארט האט געווארט זיין בת יחידה, זיין איינציגע באליבטע טאכטער. זי האט זיך אלע זיבן טעג געהאלטן אין דער זייט, בשעת דער קעניג האט זיך אפגעגעבן מיט די טויזנטער געסט.

זי איז צוגעגאנגען צו איר פאטער און האט שטיל געזאגט: **"טייערער פאטער, אלע מענטשן פונעם לאנד האבן געהאט זייערע טעג מיט דיר. יעדער האט געברענגט זיינע בקשות, יעדער האט באקומען זיין כבוד, און יעדער איז אהיימגעפארן מיט זיינע מתנות. אבער ווען וועלן מיר האבן איין טאג, ווען דו וועסט נישט זיין פארנומען מיט דער גאנצער מדינה - נאר מיט מיר?"**

דער קעניג האט אנגעקוקט זיין איינציגע טאכטער. אירע ווערטער זענען אים אריין אין הארץ. ער האט איר אנגעכאפט ביים האנט און האט געזאגט: **"מיין טאכטער, גערעכט ביסטו. די גרויסע סעודות זענען געווען פארן גאנצן לאנד. מארגן וועלן מיר מאכן א קליינע סעודה - נאר איך מיט דיר. נישט קיין גרויסע מוזיק, נישט קיין פאלק און נישט קיין פראכט. נאר מיר צוויי צוזאמען."**

דער קעניג האט תיכף גערופן דעם ממונה פונעם פאלאץ און האט אים באפוילן: **"מארגן זאל מען צוגרייטן א קליינע סעודה פאר מיר און פאר מיין טאכטער. בלויז אינעם קליינעם אינערליכן זאל. עס דארף נישט זיין גרויס; עס דארף זיין היימיש און רואיג."** דער ממונה האט זיך געקראצט אויפן שטערן. אלע חשוב'ע משרתים זענען שוין אהיימגעגאנגען זיך אפרוען. ווער וועט קענען פירן די הכנות?

דאן האט זיך דער קעניג דערמאנט אינעם פשוט'ן משרת וואס האט געראטעוועט די דאקומענטן ביים שטורעם. **"ברענגט אים צו מיר,"** האט דער קעניג באפוילן. עס איז שוין געווען טיף אין דער נאכט ווען צוויי קעניגליכע וועכטער זענען אראפגעגאנגען צום אונטערשטן טייל פונעם פאלאץ. דער משרת איז געזעסן אויף זיין שמאלן בעט און האט פאררארכטן זיין צעריסענעם שיך, ווען איינער האט שטארק געקלאפט אויף דער טיר.

"קום מיט אונז. דער קעניג רופט דיר." דער משרת איז געווארן ווייס ווי קאלך. די נאדל איז אים ארויסגעפאלן פון

דער האנט. "**דער... דער קעניג?**" האט ער געפרעגט מיט א ציטערדיגער שטימע. "**וואס האב איך געטון?**" קיינער האט אים נישט געגעבן קיין ענטפער. ער איז אויפגעשטאנען, אויסגעגלאט זיינע פשוט'ע קליידער און איז נאכגעגאנגען די וועכטער איבער די לאנגע, שטילע קארידארן.

מיט יעדן טריט וואס ער איז נענטער געקומען צום קעניגליכן צימער, האט זיין הארץ געקלאפט שטערקער און שטערקער. ער האט געמיינט אז מען גייט אים באשולדיגן אין עפעס א שרעקליכן פעלער. די טיר האט זיך געעפנט. דער משרת איז אריינגעגאנגען און האט זיך אראפגעלאזט אויפן ערד פארן קעניג. ער האט זיך נישט געוואגט אויפצוהייבן זיינע אויגן. "**שטיי אויף**," האט אים דער קעניג געזאגט.

דער משרת איז אויפגעשטאנען, אבער זיינע קניען האבן נאך אלץ געציטערט. "**איך ווייס וואס דו האסט געטון יענע שטורעמישע נאכט**," האט דער קעניג געזאגט. "**איך ווייס אויך ווי דו ארבעטסט יעדן טאג**, אפילו ווען קיינער באמערקט דיר נישט. מארגן מאך איך א קליינע סעודה פאר מיר און פאר מיין איינציגע טאכטער. **איך וויל אז דו זאלסט צוגרייטן און פירן די סעודה.**" דער משרת האט געעפנט זיין מויל, אבער קיין ווארט איז נישט ארויסגעקומען.

דער קעניג האט ווייטער געזאגט: "**און פון מארגן אן וועסטו מער נישט זיין דער נידעריגסטער משרת אינעם אונטערשטן קארידאר. איך נעם דיך אויף אלס דער ממונה איבערן אינערליכן טיילן פונעם פאלאץ. דו וועסט זיין נאענט צו מיר און איבערקוקן אלעס וואס ווערט צוגעגרייט פאר מיין משפחה.**" דער משרת איז געבליבן שטיין ווי פארפרוירן. ער האט געמיינט אז ער האט נישט גוט געהערט.

"**אדוני המלך... איך?**" האט ער ענדליך ארויסגעשטאמלט. "איך בין דאך דער קלענסטער פון אלע משרתים. איך האב נישט קיין רייכע קליידער. איך קען נישט רעדן ווי די גרויסע שרים..." דער קעניג האט געשמייכלט. "**דו ביסט טאקע קליין אין דיינע אייגענע אויגן. אבער דוקא דער מענטש וואס מאכט זיך נישט גרויס, קען מען דערהייבן אן מורא אז די גרויסקייט וועט אים פארבלענדן.**"

דער קעניג האט געגעבן א צייכן. א משרת האט אריינגעברענגט א נייעם מאנטל און א קליינעם קעניגליכן זיגל. דער קעניג אליין האט אים איבערגעגעבן דעם זיגל. אין יענעם רגע איז דעם משרת'ס גאנצע וועלט איבערגעדרייט געווארן. בלויז א שעה פריער איז ער געזעסן אין זיין פינסטערן צימער און האט פארטראכטן זיין צעריסענעם שוך. יעצט איז ער געשטאנען פארן קעניג, מיט א קעניגליכן זיגל אין דער האנט.

ער האט אנגעהויבן וויינען. **נישט שטילע טרערן, נאר זיין גאנצער קערפער האט געציטערט. ער האט נישט געקענט גלייבן אז דער קעניג האט אים ארויסגענומען פונעם נידעריגסטן ווינקל און געשטעלט אזוי נאענט צו זיך.** ווען דער גרויסער שר האט דערהערט וואס עס איז געשען, איז ער געקומען צום משרת און אים געוואונטשן מזל טוב.

"**איך** פארשטיי נישט," האט דער שר געזאגט. "**נעכטן האט דער קעניג מיר געגעבן שליטה איבער נאך עטליכע פראווינצן. איך האב זיך געפרייט, אבער איך האב נישט געוויינט און געציטערט ווי דו. דו האסט דאך באקומען בלויז א שטעלע אינעם אינערליכן פאלאץ. פארוואס ביסטו אזוי איבערגענומען?**" דער משרת האט אנגעקוקט דעם שר מיט נאסע אויגן.

"**איך** פארשטייט נישט," האט ער געזאגט. "**איר זענט נעכטן געווען א גרויסער שר, און היינט זענט איר געווארן א נאך גרעסערער שר. איר זענט ארויפגעגאנגען איין שטאפל. אבער איך בין נעכטן געווען דער מענטש וועמען קיינער האט נישט באמערקט. איך האב געארבעט אונטערן פאלאץ, צווישן די האלץ און ליידיגע מיסט קאסטענעס. און היינט האט דער קעניג גערעדט צו מיר, מיר געגעבן זיין זיגל און מיר געברענגט נאענט צו זיך. איך בין נישט ארויפגעגאנגען איין שטאפל - איך בין אריין אין א נייע וועלט!**"

דער שר האט שטיל געקוקט אויף אים. ערשט יעצט האט ער אנגעהויבן פארשטיין דעם חילוק. דעם אנדערן אינדערפרי איז דער גרויסער פאלאץ געווען שטיל. די טויערן זענען געבליבן פארמאכט, און קיין דעלעגאציעס זענען נישט אנגעקומען. אינעם קליינעם אינערליכן זאל איז געשטאנען א קליינער טיש, באדעקט מיט א ריינעם ווייסן טישטוך. אפאר ליכט האבן געברענט, און א פשוטע, ווארעמע סעודה איז געווען צוגעגרייט.

דער קעניג איז אריינגעקומען מיט זיין בת יחידה. דער נייער ממונה איז געשטאנען אין דער זייט, אנגעטון אינעם נייעם מאנטל. ווען דער קעניג איז אים פארביי געגאנגען, האט ער זיך אפגעשטעלט און געזאגט: "**די גרויסע זאלן זענען געווען פולער, די מוזיק איז געווען שענער, און די טישן זענען געווען לענגער.**"

אבער די קליינע סעודה איז מיר טייערער, ווייל דא זיץ איך מיט מיין איינציגע טאכטער, אן קיין פרעמדע צווישן אונז.״

דער משרת האט אראפגעלאזט זיינע אויגן. ווידער האבן טרערן אנגעהויבן רינען איבער זיינע באקן. אין דער שטילקייט פונעם קליינעם זאל האט ער פארשטאנען צוויי זאכן: ווי טייער די בת יחידה איז פארן קעניג - און ווי אומגעהויער גרויס זיין אייגענע עליה איז געווען. **דער גרויסער שר האט באקומען מער מאכט. דער נידעריגער משרת האט באקומען א נייע לעבן. די בת יחידה האט נישט באקומען א גרעסערע סעודה - זי האט באקומען דעם קעניג אליין.**

דער נמשל, טייערע אידן, עפנט אונז די טיר צו א טיפן יסוד אין אונזער קשר מיטן אייבערשטן. די חכמים זכרונם לברכה זאגן אין מדרש אויפן פסוק: ״בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם״, א משל צו א קעניג וואס האט געמאכט א סעודה פאר אלע בני המדינה זיבן טעג. דער קעניג האט געהאט א בת יחידה, זיין איינציגע באליבטע טאכטער. ווען די טעג פון דער גרויסער סעודה זענען פארביי, האט דער קעניג געזאגט פאר זיינע משרתים: **״מאכט פאר מיר און פאר מיין טאכטער א קליינע סעודה.״**

דארף מען פארשטיין: פארוואס האט דער קעניג געבעטן א קליינע סעודה? **צי פעלט דען עפעס אינעם קעניגליכן פאלאץ?** און אויב די סעודה איז פאר זיין איינציגע, באליבטע טאכטער, וואלט זי לכאורה נאך מער הנאה געהאט פון א גרויסער און רייכער סעודה. דער לשון ״קטנה״ מוז דעריבער באהאלטן א טיפערן טייטש.

דורכאויס די זיבן טעג פון סוכות ברענגט כלל ישראל די שבעים פרים, קעגן די שבעים אומות העולם, און אויך ניסוך המים. די אלע הייליגע עבודות ברענגען השפעה פאר דער גאנצער וועלט. דער זוהר הקדוש ערקלערט אויפן פסוק ״מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה״, אז די אומות און זייערע מקטרגים זאלן נישט קענען אויסלעשן אדער אפטיילן די ליבשאפט און דביקות צווישן כלל ישראל און זייער פאטער אין הימל.

כלל ישראל שטייט אין די טעג ווי דער צינור פאר דער גאנצער וועלט. די השפעה פאר אלע שבעים אומות גייט ערשט דורך די אידישע קינדער, און די שבעים שרים טרינקען בלויז פון דער תמצית פון ארץ ישראל. דאס אליין ברענגט א געוואלדיגע שמחה: **ערשטנס, כלל ישראל באקומט א גרויסע השפעה אן קיין שיעור; צווייטנס, אלע אומות און זייערע שרים זענען נכנע און כפוף אונטער דער השפעה וואס גייט דורך די אידן.**

דערפאר הייסט סוכות ״**זמן שמחתנו**״, מער ווי די געוועגליכע שמחה וואס מען האט אין אלע ימים טובים. דער איד פרייט זיך מיט דער ברכה וואס קומט צו אים, און ער פרייט זיך אז דורך זיין עבודה ווערט די גאנצע וועלט דערהאלטן. פונדעסטוועגן רופט דער מדרש די זיבן טעג ״מְלֹא חָפְנַיִם עָמָל״, און שמיני עצרת ״מְלֹא כַף נָחַת״ ווייל מען דארף נאך באדינען די פעלקער, משפיע זיין פאר זיי און פארמאכן די מיילער פון די מקטרגים.

די שמחה איז טאקע גרויס, אבער זי איז נאך פארמישט מיט ״עמל״. כלל ישראל שטייט נאך אינמיטן א וועלט פון שבעים אומות, און די ברכה ״הֶן עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן, וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב״ איז נאך נישט אינגאנצן אנטפלעקט. אזוי ווי אינעם משל: די גרויסע זאלן זענען פול מיט געסט, אלע גענינסן פונעם קעניג, און דער איז אויך דארט אין פאלאץ, אבער נישט אליין מיטן קעניג.

דאן קומט שמיני עצרת. די גרויסע טויערן פארמאכן זיך, די פענער ווערן אראפגענומען, און די שבעים אומות גייען צו זייערע ערטער. יעצט פריידט זיך כלל ישראל אליין מיטן אייבערשטן, אן קיין פרעמדע צווישן זיי. **דאס איז ״מְלֹא כַף נָחַת״: נישט צוויי פולע הענט מיט רוישיגע ארבעט פאר דער גאנצער וועלט, נאר איין כף נחת, א ריינע און שלימות׳דיגע שמחה צווישן דעם קעניג און זיין בת יחידה.**

און יעצט ווערט פארענטפערט די צווייטע קשיא. ״**סעודה קטנה**״ מיינט חלילה נישט אז די השפעה פון שמיני עצרת איז קלענער ווי די השפעה פון די זיבן טעג. פונקט פארקערט: די השפעה און דער רוחניות׳דיגער השפעה פון שמיני עצרת זענען גרעסער פון אלע שבעה ימי החג. זי

ווערט גערופן "קטנה" נישט אויפן נאמען פון דער סעודה, נאר אויפן נאמען פון די מקבלים - כלל ישראל, די באליבטע בת יחידה.

כלל ישראל ווערט אנגערופן קליין: "כִּי קָטֹן יַעֲקֹב הוּא", און אויך "כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ". דאס מיינט נישט אז אידישע קינדער זענען קליין אין זייער אמת'ער חשיבות. זיי זענען דאך דער צינור פון ברכה פאר אלע וועלטן. **נאר אפילו מיט אזא הויכער מדריגה מאכן זיי זיך נישט גרויס; זיי שטייען פארן מלך מלכי המלכים מיט הכנעה, ווי א פשוט'ער משרת וואס ווייסט אז אפילו דאס דינען אינעם אונטערשטן קארידאר איז א זכי'.**

דא ליגט דער פונקט פונעם גרויסן שר און דעם נידעריגן משרת. ווען דער קעניג הייבט אויף א גרויסן שר איבער נאך עטליכע פראווינצן, פרייט ער זיך, אבער זיין גאנצע מציאות ווערט נישט איבערגעדרייט. נעכטן איז ער געווען גרויס, און היינט איז ער נאך גרעסער. ער איז שוין צוגעוואוינט צו א רייכן מאנטל, א הויכן שטול און קעניגליכע באפעלן. **ער איז ארויפגעגאנגען נאך איין שטאפל, אבער ער איז נישט אריין אין א נייע וועלט.**

ווען דער קעניג נעמט אבער א נידריגע משרת, וואס האט ביז יעצט געארבעט צווישן האלץ, מיסט קאסטענעס און נאסע שטיינער, און שטעלט אים פלוצלינג העכער פון די גרויסע שרים, קען זיין שמחה נישט געמאסטן ווערן. זיין גאנצער קערפער ציטערט פון התרגשות. **פון אשפה האט אים דער קעניג אויפגעהויבן; פון א ווינקל וואו קיינער האט אים נישט באמערקט, האט ער אים געברענגט אינעם אינערליכן פאלאץ און געשטעלט נאענט צום טראן.**

אט די שמחה וויל דער אייבערשטער געבן כלל ישראל אין שמיני עצרת. **"מאכט פאר מיר און פאר מיין טאכטער א סעודה קטנה" מיינט: מאכט א גרויסע און געוואלדיגע השפעה פאר די וואס האלטן זיך קליין, כדי זייער שמחה זאל זיין ווי די שמחה פונעם נידעריגן משרת וואס איז פלוצלינג דערהויבן געווארן. דער "קטן" באקומט נישט קיין קליינע מתנה; דוקא ווייל ער איז קליין אין זיינע אייגענע אויגן, ווערט די גרויסע מתנה ביי אים אן אומענדליכע שמחה.**

דעריבער זאגט דער קעניג: **"כדי שאהיה אני ובתי."** אין די זיבן טעג איז די השפעה געגאנגען דורך כלל ישראל צו דער גאנצער וועלט. אין שמיני עצרת זענען דער אייבערשטער און זיין בת יחידה כביכול געבליבן אליין. אויף דעם זאגט דער פסוק: "לַה' הַיְשׁוּעָה, עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה". די קליינע סעודה איז קליין אין די צאל פון משתתפים, אבער אין השפעה, ליבשאפט און נאענטקייט איז זי גרעסער פון די גאנצע גרויסע סעודה.

עס ליגט דא נאך א טיפער נקודה. וויבאלד כלל ישראל מאכט זיך קליין, ווערט כביכול אויך פון הימל א צמצום, לויטן פסוק "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים". דער אייבערשטער לאזט אראפ זיין שכינה און זיין אומגעהויערע השפעה אויף אזא אופן, אז די אידישע קינדער זאלן זי קענען מקבל זיין. **די הכנעה מאכט דעם איד נישט ווייניגער חשוב; זי מאכט אים פאר א כלי צו קענען אנטפאנגען וואס קיין גאוה'דיגער מענטש קען נישט פארנעמען.**

א מענטש וואס האלט זיך גרויס, איז ווי דער שר וואס איז שוין צוגעוואוינט צום פאלאץ. יעדע עליה זעט ביי אים אויס ווי עפעס וואס קומט אים. אפילו ווען דער אייבערשטער שענקט אים א הייליגן זמן, א מצוה אדער א התקרבות, ווערט ער נישט אינגאנצן איבערגענומען. אבער דער וואס ווייסט ווי קליין ער איז פארן אייבערשטן, שפירט ביי יעדן קעניגליכן רוף: מען האט מיר ארויסגענומען פון מיין ווינקל; מען האט מיר אריינגעלאזט צום קעניג.

דאס איז אויך דער טעם פארוואס הכנעה ברענגט אזא געוואלדיגע שמחה. גאוה פארמאכט דאס הארץ און לאזט נישט דעם מענטש הנאה האבן פון קדושה עליונה. הכנעה עפנט דאס הארץ. ווען א איד קומט צו שמיני עצרת נישט ווי א שר וואס פארלאנגט נאך א שטעלע, נאר ווי דער קליינער יעקב וואס וואונדערט זיך אז דער קעניג וויל אים בכלל נאענט, קען ער מקבל זיין די גרויסע השפעה **בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.**

לאמיר דעריבער פארשטיין **וואס "זמן שמחתנו" פארלאנגט פון אונז.** אין די זיבן טעג פרייען מיר זיך מיט דער גרויסער שליחות צו זיין דער צינור פאר דער גאנצער וועלט. אין דעם אכטן טאג לייגן מיר אוועק דעם געריוש פון אלע פעלקער, און מיר הערן דעם שטילן רוף: **"מיין בת יחידה, יעצט בלייב מיט מיר."** דער איד דארף נישט אויפבלאזן זיין אייגענע גרויסקייט; ער דארף עפענען זיין

הארץ פאר דער גרויסקייט פון דער קעניגליכער הזמנה.

מען טאר דעריבער נישט קוקן אויף שמיני עצרת ווי אויף א קליינעם צוגאב נאכן גרויסן יום טוב סוכות. די גרויסע טישן, די שבעים פרים און די רוישיגע עבודה זענען שוין פארביי, אבער יעצט קומט דער אינערליכער שפיץ פון דעם גאנצן יום טוב. **שמיני עצרת איז נישט דער שוואכער סוף פון סוכות; עס איז דער טאג ווען דער קעניג נעמט כלל ישראל אריין אין זיין אינערליכן צימער און גיט זיי די גרעסטע השפעה.**

אין די זיבן טעג איז כלל ישראל געווען דער צינור פאר דער גאנצער וועלט. אין שמיני עצרת ווערט די השפעה נישט צעשפרייט צו די שבעים אומות; זי ווערט כביכול אריינגעגאסן אינעם קעניגס אייגענעם פאלק. דער טאג איז שטילער, אבער דער אור איז גרעסער. די סעודה האט ווייניגער געסט, אבער דער קירוב איז טיפער. וואס אינדרויסן זעט אויס ווי "קליין", איז אין הימל דער גרעסטער און טייערסטער מאמענט פונעם גאנצן יום טוב.

און דא דארף א איד וויסן וואס ער קען דערגרייכן אין דעם הייליגן טאג. ער קען ארויסגיין פונעם אונטערשטן קארידאר און אריינקומען אינעם אינערליכן פאלאץ. ער קען אויפהערן דינען דעם אייבערשטן נאר פון געוואוינהייט, און אנהייבן שפירן אז דער קעניג רעדט צו אים פערזענליך. **אין שמיני עצרת קען א איד באקומען א נייעם געפיל אין תפילה, א נייעם געשמאק אין תורה און א נייע חיות אין יעדע מצוה.**

דער נידעריגער משרת האט נישט בלויז באקומען א נייעם מאנטל. זיין גאנצע מציאות איז געווארן אנדערש, ווייל פון יענעם טאג אן איז ער געשטאנען נאענט צום קעניג. אזוי קען שמיני עצרת איבערדרייען דעם אידס גאנצע עבודת השם. **דער טאג קען אים דערהייבן פון א מענטש וואס טוט מצוות, צו א מענטש וואס לעבט מיטן קעניג; פון א קאלטע געוואוינהייט, צו א ווארעמע און לעבעדיגע דביקות.**

דאס קען מען אבער נאר דערגרייכן ווען מען קומט ווי דער קליינער משרת, נישט ווי דער גרויסער שר. דער וואס טראכט אז ער איז שוין גענוג גרויס, שפירט נישט וואס מען גיט אים. אבער דער וואס שטייט מיט הכנעה און טראכט: **"ווער בין איך, אז דער מלך מלכי המלכים וויל זיין מיט מיר?"** - עפנט זיך זיין הארץ. **אין אזא הארץ קען די קדושה פון שמיני עצרת אריינגיין טיף און איבערמאכן דעם גאנצן מענטש.**

די גרויסקייט פונעם טאג ליגט דעריבער נישט בלויז אין דעם וואס מיר באקומען. זי ליגט אויך אין דעם וואס מיר קענען ווערן. א איד קען אין דעם טאג ווערן א גרעסערער כלי פאר קדושה, א נענטערער עבד צום קעניג און א מענטש וואס טראגט דעם קעניגס רצון מיט זיך. **שמיני עצרת גיט אונז די מעגליכקייט נישט בלויז צו האבן א פרייליכן טאג, נאר ארויסצוגיין פונעם טאג ווי א נייער מענטש.**

ווען דער קעניג האט איבערגעגעבן דעם זיגל פארן משרת, איז דאס געווען א מתנה און גלייכצייטיג אן אחריות. פון יעצט אן האט ער געקענט טון מער פארן קעניג, ווייל ער איז געשטאנען נענטער צו אים. דאס זעלבע איז מיט דער השפעה פון שמיני עצרת. **די נאענטקייט וואס מיר באקומען אין דעם טאג קען אונז געבן כח צו דאווענען בעסער, לערנען ערנסטער און מקיים זיין מצוות מיט מער שמחה דורכאויס דעם גאנצן יאר.**

"עצרת" מיינט אז מען בלייבט. דער קעניג בעט אונז נישט בלויז צו קומען פאר א קורצן באזוך, זיך פרייען און נאכדעם פארגעסן. ער וויל אז מיר זאלן אנהאלטן די נאענטקייט און זי מיטנעמען אין די קומענדיגע טעג. **די גרויסע עבודה פון שמיני עצרת איז איינצוזאמלען די השפעות פון דעם גאנצן יום טוב, זיי אריינלייגן אין הארץ און נישט לאזן דעם קעניגליכן רוף פארשווינדן ווערן.**

א מענטש קען צוריקגיין צו זיין געוועונליכן לעבן, צו זיין שטוב, ארבעט און טאג-טעגליכע דאגות, אבער ער דארף מער נישט צוריקגיין ווי דער זעלבער מענטש. ער האט דאך געזעסן ביים קעניגס טיש. ער האט דערהערט אז דער קעניג וויל זיין מיט אים. **אויב ער האלט פעסט דעם געפיל, קען יעדע תפילה דורכאויס דעם יאר ווערן א פרישער אריינטריט אינעם אינערליכן פאלאץ.**

לאמיר דעריבער נישט פארברענגען דעם גרויסן טאג בלויז מיט דער חיצוניות'דיגער שמחה. לאמיר זיך אפשטעלן און טראכטן: **דער אייבערשטער האט אוועקגעשיקט דעם גאנצן עולם און אונז געבעטן צו בלייבן. וואס וויל איך**

מיטנעמען פון דעם טאג? וועלכע מצוה וויל איך מקיים זיין מיט מער חיות? וועלכע תפילה וויל איך זאגן מיט מער נאענטקייט? וואספארא מענטש וויל איך זיין ווען איך גיי ארויס פונעם קעניגליכן זאל?

און דא קומען די צוויי חלקים פונעם משל צוזאמען. דער משרת לערנט אונז ווי ווייט א "קטן" קען דערהויבן ווערן, און די בת יחידה לערנט אונז ווי טייער דער טאג איז ביים קעניג. **שמיני עצרת איז דער טאג ווען דער אייבערשטער נעמט דעם קליינעם יעקב, און ברענגט אים אריין אין זיין אינערליכן פאלאץ, פילט אים אן מיט א געוואלדיגע השפעה, און געבט אים דעם כח צו לעבן א גאנץ יאר נאענט צום קעניג.**

יעצט פארשטייען מיר די ווערטער "טוֹב מְלֹא כַף נָחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל". די צוויי פולע הענט פון סוכות זענען הייליג און פרייליך, אבער די איינציגע כף פון שמיני עצרת טראגט אין זיך א באזונדערע שלימות. דא קען דער איד מקבל זיין דעם טאג נישט בלויז מיט זיינע הענט, נאר מיט זיין גאנצן הארץ - און פון דעם איין טאג שעפן קדושה, שמחה און דביקות פאר אלע טעג וואס קומען נאך.

דער גרויסער שר האט באקומען נאך פראווינצן, אבער דער קליינער משרת האט באקומען א נייע מציאות. די שבעים אומות האבן באקומען זייער השפעה, אבער דער קליינער יעקב האט באקומען דעם קעניג אליין. דאס איז די גרויסקייט פון שמיני עצרת: דער טאג קען אונז ארויסנעמען פונעם אונטערשטן קארידאר, אריינברענגען אינעם אינערליכן פאלאץ, און אונז אהיימשיקן מיטן קעניגליכן זיגל פארן גאנצן יאר.

דער גרויסער מגיד פון מזריטש

כל הזכויות שמורות
למכון א משל זיך צו לערנען
אין להעתיק שום חלק מגליון זה בלי רשות המערכת

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע במייל,
musheltolearn@gmail.com